

Regelrådet är ett av regeringen utsett oberoende organ vars huvuduppgifter är att:

1. Ta ställning till om nya eller ändrade regler är utformade så att de uppnår regelgivarens syfte på ett enkelt sätt och till en, relativt sett, låg administrativ kostnad för företag.
2. Bedöma konsekvensutredningarnas kvalitet.

Regelrådet tar inte ställning till förslagets politiska syfte.

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Näringsdepartementets remittering av Energimarknadsinspektionens rapport Bättre och tydligare regler av elnätsföretagens intäktsramar – Förslag till ändringar i förordningen om fastställande av intäktsramar inför tillsynsperioden 2016-2019

Regelrådets ställningstagande

1. Regelrådet avstyrker förslaget med anledning av att de administrativa kostnaderna är ofullständigt beskrivna.
2. Regelrådet anser att konsekvensutredningen är bristfällig.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till ändringar i förordningen (2010:304) om fastställande av intäktsramar enligt ellagen (1997:857), den så kallade kapitalbasförordningen. Det föreslås att fyra nya paragrafer införs i förordningen och den främsta förändringen blir att en real linjär metod för beräkningar av kapitalförslitning införs till tillsynsperioden 2016-2019, istället för den reala annuitetsmetod som används under perioden 2012-2015. Vidare föreslås regelmässiga avskrivningstider för de tillgångar som ingår i ett elnätsföretags kapitalbas. Eftersom grunden för beräkning av kapitalförslitning blir att elnätsföretag anger vilket år en anläggning började användas införs också ett bemyndigande åt Energimarknadsinspektionen (Ei) att meddela regler som styr hur en anläggnings ålder ska beräknas i de fall elnätsföretaget inte har sådan uppgift. Slutligen föreslås att Ei ska bemyndigas att meddela föreskrifter om vilka löpande kostnader hos elnätsföretag som är att anse som påverkbara och vilket index som ska tillämpas för att justera dessa kostnader.

Med intäktsram avses de samlade intäkter som ett elnätsföretag högst får uppbära genom nättariffer under en tillsynsperiod. Ramen ska täcka skäliga kostnader och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva nätverksamhet. Anledningen till förslagen är enligt remissen att det finns brister i den beräkningsmetod, annuitetsmetoden, som nu tillämpas vid fastställandet av intäktsramar. Enligt remissen tar inte denna metod hänsyn till anläggningarnas ålder vilket riskerar att leda till att elnätsföretagen överkompenseras och att kunderna får betala för en och samma anläggning mer än en gång. Nuvarande metod tar heller inte hänsyn till elnätsföretagens individuella förutsättningar, i detta fall deras kapitalkostnader. Därutöver framhålls det att metoden kan hämma investeringsviljan i ny infrastruktur då den ger företagen incitament att fortsätta driva äldre anläggningar. Detta i och med att företagen erhåller samma ersättningsnivå oavsett ålder på anläggningarna.

Ändringarna i kapitalbasförordningen föreslås träda i kraft den 1 juli 2014 och elnätsföretagen ska senast den 31 mars 2015 lämna in ansökan om intäktsram för nästkommande tillsynsperiod till Ei.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Administrativa kostnader

Förslaget innebär enligt remissen att ca 180 elnätsföretag kommer behöva ta reda på och rapportera in uppgifter om sina anläggningars ålder till Ei. Detta kommer i vissa fall att vara administrativt betungande för företagen, trots att det redan idag finns bestämmelser som innebär att elnätsföretagen är skyldiga att ha sådana uppgifter. De administrativa kostnaderna beskrivs kunna variera mellan företagen beroende på om uppgifterna redan innehas eller inte samt beroende på företagets storlek, geografi och modernitet.

I de fall uppgiften saknas hos elnätsföretag föreslås att Ei, genom bemyndigande, ska ha meddelat föreskrifter om metoder för att bestämma åldern på en anläggning. Det framgår av remissen att föreskrifterna, bl.a. genom viss schablonisering, bör kunna underlätta för företagen och minska de administrativa kostnaderna. Vidare anges i remissen att utgångspunkten är att företagen i de flesta fall har åldersuppgifter för mer än hälften av sina anläggningstillgångar och att de företag som inte har det kommer att belastas av stora administrativa kostnader. Regelrådet tolkar det som att det i praktiken inte finns några företag som trots redan gällande skyldighet har åldersuppgifter om samtliga sina anläggningstillgångar. Eftersom det inte går att avgöra hur företagen kommer att agera i det enskilda fallet för att ta reda på åldern på anläggningarna som de saknar uppgift om antas det att företagen både kommer att tillämpa föreskrifterna om åldersbestämmande samt åka ut till anläggningar för att på plats ta fram den aktuella uppgiften. Den högsta och lägsta kostnaden för ett företag som endast tillämpar schablonregeln för att åldersbestämma anges samt högsta och lägsta kostnaden för samma företag att istället åka ut till sina anläggningar. Kostnaderna för att tillämpa schablonregeln blir 2 500 kr och 25 000 kr. Varje företag som istället åker ut till sina anläggningar får antingen 75 000 kr eller 625 000 kr i kostnad. För de 10 största företagen uppskattas att kostnaden blir 6,25 mkr (10 x 625 000) och för 100 utav de 180 berörda företagen kommer kostnaden att uppgå till 7,5 mkr (100 x 75 000). Slutligen uppskattas kostnaden för de resterande 70 företagen till 1,75 mkr (70 x 25 000). Totalt blir det då 15,5 mkr för elnätsföretagen.

Oavsett om företagen har åldersuppgifterna antas att justering av IT-system behöver göras. För de företag som har uppgifterna, men inte i digital form behöver en digitalisering göras. I remissen finns det beskrivet vad den lägsta och högsta kostnaden beräknas uppgå till för företag som ändrar i IT-system samt för företag som genom manuell hantering digitaliserar uppgifterna. För de 10 största företagen kommer kostnaden att uppgå till 500 000 kr (10 x 50 000) och för 100 utav de 180 berörda företagen blir kostnaden 1,25 mkr (100 x 12 500). Slutligen uppskattas kostnaden för de resterande 70 företagen till 14 mkr (70 x 200 000). Totalt blir det 15,75 mkr i kostnader för elnätsföretagen p.g.a. förändring av IT-system och digitalisering av uppgifter.

Regelrådet är kritiskt till hur effekterna på de administrativa kostnaderna är beskrivna i remissen. Det anges först att det redan finns krav i förordning på att elnätsföretagen ska ha uppgifter om anläggningarnas ålder och att företagen i de flesta fall har sådana uppgifter för mer än hälften av sina anläggningstillgångar. Ändå beskrivs de ökade kostnaderna lika för samtliga berörda företag inom de tre kategorier som anges i remissen; 10, 70 och 100. Då det enligt remissen endast är ett fåtal företag som inte redan har uppgifterna kan det ifrågasättas att kostnaderna anges för alla 180. Vidare är det väldigt stor skillnad på de kostnader som härrör från att schablonregeln används jämfört med om

anläggningen åldersbestäms genom besök på plats. Vad som motiverar ett företag att åka ut till sina anläggningar för att åldersbestämma när det betydligt billigare alternativet med schablonregeln finns till handa anges inte. Varför just de stora företagen i samtliga fall åldersbestämmer sina anläggningar på plats och därmed drabbas av de högsta kostnaderna anges inte heller. Likaså framgår det inte hur de övriga 170 företagen resonerar när de väljer metod för att åldersbestämma sina anläggningar. Regelrådet har därför svårt att inte ifrågasätta de uppskattningar som görs.

Även beskrivningarna om kostnaderna för IT-anpassning anser Regelrådet är bristfälliga. Det anges t.ex. inte varför så många som 70 företag på manuellt sätt behöver digitalisera sina uppgifter, en siffra som Regelrådet menar är väl hög i nuvarande datoriserade tidsålder. Det kan också ifrågasättas varför det beskrivs bli dyrare för ett företag som har åldersuppgifter i ej digitalt format än för ett företag som inte alls har åldersuppgift utan kan tillämpa schablonregeln. Skillnaden enligt Regelrådet, beräknad utifrån uppgifter i remissen, uppgår till ca 12,25 mkr för 70 företag.

Med beaktande av ovan nämnda kritik anser Regelrådet att de administrativa kostnaderna är ofullständigt beskrivna och avstyrker förslaget.

Konsekvensutredningen

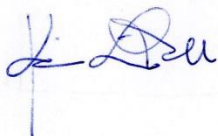
Det anges i konsekvensutredningen vad problemet är med dagens reglering, att en real linjär beräkningsmetod behöver införas och vilket syfte den nya regleringen har. Vidare framgår det att förslaget överensstämmer med EU-rätten genom artikel 37 punkt 1 a i Europaparlamentets och Rådets direktiv 2009/72/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG. Det finns också en beskrivning om varför alternativet att fortsätta utveckla den nuvarande annuitetsmetoden inte är en tillräcklig åtgärd, dock inte i själva konsekvensavsnittet.

Gällande antalet berörda företag anges de till 180, och utifrån konsekvensutredningen förstås att 10 av dessa ska betraktas som stora. Vilka typer av företag som ingår i de två andra företagsgrupperna, 70 och 100, är däremot otydligt beskrivet. Huruvida de ekonomiska effekterna av förslaget är tillräckligt beskrivna hänvisar Regelrådet till avsnittet ovan. Kritik riktas även mot beskrivningarna om konsekvenserna på konkurrensen och om små företag berörs på något särskilt sätt. De kortfattade beskrivningar som ges kring dessa två frågor anser Regelrådet inte står i proportion till ett förslag av sådan omfattning som det aktuella.

Sammantaget anser Regelrådet att konsekvensutredningen inte uppfyller de krav som ställs i 6 och 7 §§ förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning och finner den bristfällig.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 23 april 2014.

I beslutet deltog Karin Lindell, ordförande, Lennart Palm, Leif Melin och Claes Norberg. Ärendet föredrogs av kommittésekreteraren Gustaf Molander.

Karin Lindell
Ordförande

Gustaf Molander
Föredragande